

Dit kunnen we leren van de langdurige zorg in Scandinavië

Wie ouderen- en gehandicaptenzorg in Scandinavische landen vergelijkt met die in Nederland, kan het niet ontgaan. De kwaliteit is dezelfde, maar de kosten liggen er een stuk lager. Ook al zijn veel Scandinavische landen al meer vergrijsd dan Nederland.

In Nederland is het streven ouderen zo lang mogelijk thuis te laten wonen. Hoe kan dat? De Tweede Kamer vroeg kennisinstituut Vilans het uit te zoeken en de vorige week in een [rapport](#) gepresenteerde conclusies zijn duidelijk. De langdurige zorg is in Zweden, Denemarken, Noorwegen en Finland eenvoudiger georganiseerd, kleinschaliger, en leunt meer op digitale toepassingen en zelfredzaamheid.

De AcademieNieuwezorg is een initiatief van TopSupport en staat onder regie van de conceptuele bedenker en voorheen inhoudelijk verantwoordelijke voor de Masterclass NieuweZorg 3.0, bezoek onze [website](#) voor meer informatie.

Let wel: Scandinavische landen worstelen met dezelfde problemen die we in Nederland hebben. Een krappe arbeidsmarkt, hoge werkdruk, veel administratie en stijgende kosten. De samenwerking tussen zorgverleners loopt soms stroef. In Zweden krijgen sommige ouderen met tientallen mensen van verschillende zorgorganisaties te maken. In Finland kunnen de kleinste gemeenten hun vele zorgtaken niet altijd aan en wordt er gesproken over recentralisatie.

Toch kan Nederland, wereldwijd koploper met uitgaven aan langdurige zorg, leren van Scandinavië. Dat vindt althans Henk Nies, bestuurder bij Vilans en zorghoogleraar aan de VU. 'Het is niet perfect, maar we kunnen wel degelijk wat dingen afkijken.' De belangrijkste vier lessen op een rij.

1. Kleinschaligheid

Grootschalige verpleeghuizen zijn in Scandinavië nog meer dan in Nederland radicaal afgebouwd, schrijven de onderzoekers. In plaats daarvan wonen mensen zo lang mogelijk thuis of in (clusters van) kleinschalige ouderencomplexen. In Denemarken is community living populair: ouderen wonen in eigen appartementen in een soort woongemeenschappen en zorgen zo veel mogelijk voor elkaar. Ook in Nederland is het streven ouderen zo lang mogelijk thuis te laten wonen. 'Maar in Scandinavië zijn ze hier al veel langer mee bezig dan wij', zegt Nies. 'Daardoor is de zorg er ook beter op ingericht.'

Zo zijn er voor ouderen die even wat meer zorg nodig hebben en daardoor tijdelijk niet thuis kunnen wonen korte opnamemogelijkheden, bijvoorbeeld in hospices. In Zweden belandden steeds meer ouderen op de (dure) eerste hulp met problemen die daar eigenlijk niet horen, een probleem dat ook in Nederland speelt. Toen is in de Zweedse stad Uppsala een mobiel eerstehulpteam opgezet voor ouderen. Patiënten waren tevreden en kosten daalden. In Denemarken zijn zogeheten 'akkutteams' opgezet om de aansluiting tussen ziekenhuizen en de zorg thuis te verbeteren.

2. Digitalisering

Een andere belangrijke voorwaarde om ouderen langer thuis te kunnen laten wonen is de inzet van digitale toepassingen, ook wel e-health genoemd. In Nederland is ook iedereen overtuigd van het nut en het belang van e-health, maar **wachten** we al jaren op een grootschalige doorbraak. In Scandinavië zijn ze een stuk verder, zegt Nies. Deels doordat de noodzaak groter is vanwege de lange afstanden maar ook omdat de overheid vaak de regie heeft genomen. De Zweedse overheid heeft de ambitie uitgesproken om in 2025 de beste in de wereld te zijn op het gebied van e-health. In Zweden en Denemarken zijn persoonlijke gezondheidsdossiers voor alle burgers beschikbaar. In Denemarken kan iedereen vanaf begin van dit jaar via een app met zijn huisarts contact leggen. Ook hebben alle Denen een persoonlijke 'identificer', een digitale kaart waarmee ze ook toegang tot hun zorggegevens.

3. Zelfredzaamheid, mét ondersteuning

Veel beleid is er niet alleen op gericht mensen langer thuis te laten wonen maar ook om ze zelfstandiger thuis te laten wonen. In Denemarken zet men in op wat 'reablement' wordt genoemd. Daarbij worden ouderen getraind in (nieuwe) vaardigheden zodat ze weer voor zichzelf kunnen zorgen. 'Zo kan iemand wiens overleden partner altijd kookte, kookles krijgen. Dan wordt hij of zij niet afhankelijk van bijvoorbeeld een maaltijdservice', zegt Nies.

Nies erkent dat niet iedereen in staat is alles zelf te doen of te regelen. 'Dit betekent nadrukkelijk niet dat mensen aan hun lot worden overgelaten. De zorg is er, maar in eerste instantie is die gericht op preventie en mensen in staat stellen zichzelf te redden.'

4. Eenvoud

De zorg lijkt over het algemeen eenvoudiger georganiseerd in Scandinavië, zowel wat besturing als uitvoering betreft. Opvallend is de belangrijke rol van de lagere overheden zoals regio's en gemeenten. 'Zij zijn verantwoordelijk voor de zorg, financieel en inhoudelijk. Zorgverzekeraars zijn er niet of spelen nauwelijks een rol', zegt Nies. Gemeenten beperken ook het aantal zorgaanbieders, meer dan in Nederland.

AcademieNieuwezorg

Bekijk hier het programma 2020 en meld u hier aan

Bekijk [hier](#) de Raad van Inspiratie van de AcademieNieuwezorg

Overigens speelt in een aantal Scandinavische landen juist de roep om meer [marktwerking](#) om meer tegenkracht in het stelsel te brengen en de overheid scherp te houden. En zo blijven Scandinavische landen ook schaven aan hun model. 'Dit zijn jarenlange processen', zegt Nies. 'Het gaat niet in snelle transitie zoals we dat in Nederland nog wel eens denken te kunnen doen.'

De AcademieNieuwezorg is een initiatief van TopSupport en staat onder regie van de conceptuele bedenker en voorheen inhoudelijk verantwoordelijke voor de Masterclass NieuweZorg 3.0, bezoek onze [website](#) voor meer informatie.

[AcademieNieuwezorg](#) - Roelof Hartplein 13H - 1071 TS Amsterdam - info@academie-nieuwezorg.nl - (020) 845 40 18